

РІШЕННЯ РАЗОВОЇ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ РАДИ ПРО ПРИСУДЖЕННЯ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

Разова спеціалізована вчена рада Інституту держави і права імені В. М. Корецького Національної академії наук України, м. Київ, 25 березня 2024 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 052 Політологія на підставі прилюдного захисту дисертації Моргунової Еліни Сергіївни на тему «Політико-правові засади державної енергетичної політики України в контексті європейської інтеграції» на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 052 Політологія.

Моргунова Еліна Сергіївна народилася 11 серпня 1996 року в м. Северодонецьк Луганської області, громадянка України. У 2019 році закінчила Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, здобувши кваліфікацію «Магістр права». Із 01 листопада 2020 року по 31 жовтня 2024 року – навчається в аспірантурі відділу міжгалузевих і порівняльних правових досліджень Інституту держави і права імені В.М. Корецького Національної академії наук України (денна форма навчання).

Дисертацію виконано в Інституті держави і права імені В. М. Корецького Національної академії наук України, м. Київ.

Науковий керівник – Кресіна Ірина Олексіївна, доктор політичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України, Заслужений діяч науки і техніки України, провідний науковий співробітник відділу міжгалузевих і порівняльних правових досліджень Інституту держави і права імені В. М. Корецького Національної академії наук України.

Дисертантка має 12 наукових публікацій за темою дисертації, з них 4 статті у вітчизняних наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України:

1. Morhunova E. Risks to Ukraine's Energy Security Through the Prism of Nord Stream 2 Gas Pipeline Project. *Держава і право*. 2021. № 90. Р. 232–241 (DOI: 10.33663/1563-3349-2021-90-232).
2. Morhunova E. Development Prospects of the Energy Policy of Ukraine in the Context of European Integration. *Держава і право*. 2022. № 91. Р. 201–212 (DOI: 10.33663/1563-3349-2022-91-201).
3. Моргунова Е. С. Ціннісно-поведінковий вимір енергетичної політики. *Політикус*. 2023. № 4. С. 48–55 (DOI: 10.24195/2414-9616.2023-4.8).
4. Моргунова Е. С. Енергетичне громадянство: зміст, важливість концептуальної імплементації в енергетичну політику України. *Політикус*. 2023. № 5. С. 69–75 (DOI: 10.24195/2414-9616.2023-5.10).

У дискусії взяли участь голова та члени разової спеціалізованої вченої ради:

1. Горбатенко Володимир Павлович, доктор політичних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу міжгалузевих і порівняльних правових досліджень Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України (*голова*);

2. Кукуруз Оксана Володимирівна, доктор політичних наук, завідувач сектору правових проблем політології відділу міжгалузевих і порівняльних правових досліджень Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України (*рецензент*);

3. Батанова Наталія Миколаївна, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник відділу міжгалузевих і порівняльних правових досліджень Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України (*рецензент*);

4. Хома Наталія Михайлівна, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політології та міжнародних відносин Інституту гуманітарних та соціальних наук Національного університету «Львівська політехніка» (*опонент*);

5. Гербут Надія Анатоліївна, кандидат політичних наук, доцент кафедри політичних наук і права Київського національного університету будівництва і архітектури (*опонент*).

Озвучені ними зауваження та побажання отримали належне пояснення та коментар дисертантки, тож загалом суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку результатів її наукового дослідження.

Загальна оцінка дисертаційної роботи і висновок. Дисертація Моргунової Еліни Сергіївни на тему «Політико-правові засади державної енергетичної політики України в контексті європейської інтеграції» є самостійним, актуальним, завершеним науковим дослідженням.

Дослідження містить науково обґрунтовані теоретичні та практичні результати, характеризується єдністю змісту та свідчить про особистий внесок автора у політичну науку. У дисертації визначено систему політико-правових засад реалізації Україною енергетичної політики, відновлення енергетичного сектора в умовах євроінтеграції. Конфігурація цієї системи зумовлена збройною агресією Росії та використанням нею енергії як зброї, євроінтеграційним курсом України, кліматичними змінами. Ця система охарактеризована як «рухома конструкція», позаяк унормування енергетичної політики ЄС та України постійно узгоджується з новими викликами та ризиками – безпековими, економічними, екологічними. Наголошено, що реконструкція енергетичного сектора України має ґрунтуватися на безпекових, технологічних, ціннісних та інших підходах ЄС й не повинна мати наслідком повернення до довоєнного стану. Аргументовано, що *зміни в енергетичній політиці України мають визначати* децентралізація енергетичної системи, диверсифікація джерел енергії, прозоре ринкове ціноутворення, відмова від *гіпертрофованої ролі держави, неприйнятність тіншових процесів*, провідна роль споживача у процесі енергетичної трансформації тощо. Підкреслено, що для узгодження енергетичних та інших стандартів ЄС і України потрібна сильна політична воля української влади у послідовному реформуванні, нульова толерантність до корупції, безумовний пріоритет принципів правової держави, прозорість прийняття рішень. У роботі доведено, що ефективна енергетична політика вимагає формування відповідних цінностей та

моделей поведінки населення, нової культури енергоспоживання шляхом енергетично-екологічної соціалізації населення зусиллями держави та недержавних акторів. Підкреслено, що питання формування енергетично-екологічних цінностей населення має бути інтегроване в енергетичну стратегію України. Охарактеризовано концепцію енергетичного громадянства, акцентовано на важливості її інтегрування в стратегію енергетичної політики України. Енергетичне громадянство досліджено через його: а) мету; б) суб'єктів; в) принципи. Обґрунтовано, що залучення широкого спектра індивідуальних і колективних акторів до розробки та реалізації енергетичної політики нині є основою підвищення легітимності та ефективності енергетичної політики. Дисертанткою здійснено оцінку процесу імплементації правових та нормативних стандартів ЄС до законодавства України (2005–2023 рр.). Наголошено, що процеси імплементації не завершені; з низки питань є труднощі адаптації законодавства України до права ЄС.

Теоретичне значення отриманих результатів полягає у тому, що дослідження формує наукові уявлення про: сучасні підходи до енергетичної політики та гарантування енергетичної безпеки; систему викликів для енергетичної політики України в умовах виконання вимог до країни-кандидата на вступ до ЄС та одночасної протидії зовнішньому ворогу; ціннісно-поведінковий вимір енергетичної політики, який доповнює інституційний вимір. Практичне значення отриманих результатів визначається їх актуальністю, новизною та загальнотеоретичними і практичними висновками. Основні положення та висновки роботи можуть використовуватися в навчальному процесі у закладах вищої освіти. Результати дослідження сприятимуть подальшій концептуалізації політичною наукою проблематики енергетичної політики.

Зміст дисертаційної роботи розкрито всебічно і повністю, виклад запропонованих авторкою положень базується на ґрунтовному опрацюванні джерел нормативного й науково-теоретичного характеру. Сформульовані авторкою положення і висновки мають обґрунтований характер і є значним внеском у розвиток політичної науки.

Результати дослідження, які наведені в дисертаційній роботі, опубліковані у наукових статтях, належать авторці та є її науковим доробком. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів містить посилання на відповідне джерело. Обґрунтованість і достовірність отриманих результатів дослідження забезпечено поєднанням філософських, загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання.

Сформульовані в дисертації положення, узагальнення, висновки, рекомендації, пропозиції обґрунтовані на підставі особистих досліджень дисертантки у результаті опрацювання та аналізу наукових, нормативних, статистичних джерел, матеріалів соціологічних досліджень.

За кількістю і рівнем публікацій, апробацією на наукових конференціях

дисертація «Політико-правові засади державної енергетичної політики України в контексті європейської інтеграції» відповідає вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40, та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, який затверджений Постановою Кабінету Міністрів України 12 січня 2022 р. за № 44, а її автор **Моргунова Еліна Сергіївна** заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 052 «Політологія».

Результати відкритого голосування:

"За" - 5 (п'ять) членів ради,
"Проти" - 0 (нуль) членів ради,
«Утримались» - 0 (нуль) членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України присуджує Моргуновій Еліні Сергіївні ступінь доктора філософії в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 052 «Політологія».

Голова разової спеціалізованої
вченої ради, д.п.н., проф.

Володимир ГОРБАТЕНКО

